

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Serbarea jubileului de 40 ani al Rv. AL. BARBOLOVICIU, vicarul Sălajului.

Situat la poala Măgurii și împrejmuit de un ținut românesc din cele mai înfloritoare — sediul vicarial al Silvaniei, deveni unul din centrele noastre de viață. Și dacă razele de lumină împrăștiate de acest focalar pregătesc zorile unei vieți mai măndre naționale — este a se atribui faptului, că marele rol cultural și economic a fost condus cu desăvârșit devotament și muncă neobosită.

Fruntașul între frunțași, care vieța întreagă și-a pus-o în serviciul acestei activități desinteresate, pornită din suflet curat românesc — cu ziua de 21 l. c. a împlinit 40 ani în calitate de vicar.

Implinirea datoriei sfinte a Apostolatului său în festiva zi iubilară își primi tributul celei mai cordiale recunoștințe. Căci nu numai superioritatea bisericească deopotrivă cu membrii bisericii păstorite grăbesc a-și tălmăci sentimentele de grațitudine pentru *buna luptă luptată și gloriosul curs împlinit*, ci și autoritățile străine: administrația și judecătoria, și oficiile publice emulează în salutul elocvent al serbătoritului. Despre aceasta mare sărbătoare românească primim următorul raport:

Serviciul divin.

Dimineața la orele 9 s'a oficiat liturghia solemnă. Incăperea bisericii mari s'a dovedit de prea mică pentru mulțimea ce inundată din toate părțile, cei din apropiere venind și în procesiune din prilejul mărutului praznic al nașterii Născătoarei de Dumnezeu. Pontifică însuși iubilantul, asistat de 9 preoți concelebranți: Dom. Cupșa, Al. Coste, L. Avram, E. Ostate, Tr. Truțașiu, Oct. Baști, V. Câmpean și diaconii: V. Bruchental și Sim. Barboloviciu. Cântările liturgice primesc timbru și colorit deosebit de fermecător prin glasul de priveghitoare a Dnei Sireag, care răpitor cântase și priceasna. — La sfârșitul liturghiei, când „Gura de aur” a Sălajului urcă amvonul, și cu legendara-i vervă oratorică predică despre însemnătatea praznicului zilei: Nașterea Preasf. Născă-

toare de Dumnezeu — de pe fețele tuturor se desprindea iubirea și admirația, cuprinzând în vie aureolă senina figură patriarhală a octogenarului orator. Vivacitatea interpretării și tăria argumentelor cu măiestrie aduse în conștiința atenția încordată a auditorului... Un fior de sfântă pietate străbate mulțimea... Era un moment, de adâncă psihologică simțire. — Intre urările de „mulți ani” — publicul se depărta din biserică, spre a se uni din nou la reședința vicarială — ca să depună omagiile sale.

Recepțiunile.

La orele $\frac{1}{2}$ 12 — se încep recepțiunile — urmând în ordinea următoare: întâi vorbește dl P. Șireag, tălmăcind cu elan recunoștința și stima poporului român dreptcredincios din Șimleu. Mulțime de popor este de față. E însă bătător la ochi, în deosebi înaintea străinilor, lipsa condamabilă a *inteliginții*, ce constituie senatul bisericesc, când sub pretextul doliului general urmat de pierderea genialului fiu al neamului: — șoimul Aurel Vlaicu, pentru a cărui odihna s'a slujit deja în 19 l. c. părăstas, în fața unui număr public, — află de bine (sic!), onoare excepțiilor, a se abține de la manifestația festivă, fără muzică și pretinsă petrecere amuzantă, pe carea poporul și clerul sălăjan în deplină armonie o gătise iubilantului. Un semn al vremii și acest gest disonant al acestor conducători — fără popor — în momentele de prefacere a zilelor mari de luptă prin cari trecem. Ori, dl or senatori, manifestația admirației și stimei — constituie amuzare?! — Reuniunea femeilor române Sălăjene și institutul „Silvania”, cari însaș ființa și devoltarea lor o dătoresc jertfelor grele aduse cu deplin devotament și muncă desinteresată desfășurată de iubilant, adăpostite sub presiunea doliului național general se închid hermetic și — curios! — iarăș onoare puținei excepțiuni, numai „scrisul” i-l află oportun a-l trimite ca solie.

2. Urmează salutul cordial al parohului rom. cat. în fruntea delegației bisericii romano-catolice.

3. Profesorii dela gimnaziul din loc, prin rostul directorului.

4. Biserica reformată prin presbiteriul și număroși delegați.

5. Oficiile publice, judecătoria și administrația prin șefii săi.

6. R. I. R. S. prin președintele învăț. S. Oros.

7. Preoțimea prin salutul plin de energie și străbătut de nobile sentimente a oratorului: Dom. Cupșa. Șirul se încheie prin

omagiul adus de membrii familiei. — Și octogenariul cu multă dibăcie și înaltă prudență știe să se achite de „meseria grea” răspunzând tuturor, cum cu adevărat numai un orator născut o poate face.

Banchetul.

La orele 2 lumea iarăș se adună spre a lua masa comună. Sunt o frumoasă cunună de oaspeți. La friptură se începe seria toastelor. Întâi vorbește vicarul Rv. Al. Barboloviciu — pentru episcopul, golind și gustând din pocalul inimii, plină de sentimentele iubirii și stimei. — Iar pentru R. F. R. S. și R. I. R. S. imploră dela tronul ceresc balzam alinător suferințelor îndurate și cu cari mult sunt cercate. — Oratorii se urmează: O. D. *Vict. Bruchental* — pro vicarul: „gura de aur” al Sălajului, a cărui iubilou ne luminează, ca o rază caldă a strălucitorului soare, după furtuna năpraznică cu trăsnetul înfricoșat, ce a fulgerat pe șoimul Vlaicu. Tălmăcește sinceritatea bucuriei generale față de gloriosul sărbătorit.

3. Plebanul *Andrei Körösi*: depinge cu pitoresc penel, prețul nestemat al timpului petrecut în resolvirea problemelor succedate în moment, în vieța omului și conchide la cununa de biruință dată lupțelor glorioase ai celor 40 ani victorioși, din cursul împlinit a iubilantului. — 4. *Dr. Cor. Meseșan* arată continuitatea neîntreruptă a stimei sale familiare — cu carea e impresurată persoana iubilantului, a cărui fapte trălucite tuturor se invederează din „cartea deschisă” a vieții patriarhului erou al zilei, care nu cu gura ci fu însuș apostolul păcii și bune înțelegeri, decorat cu virtutea dragostei nemărginită. — *Dl P. Șireag*: scoate în relief iubirea altruistă a serbătoritului.

6. O. D. *Laur. Avram* — citește număroasele scrisori și depeși de felicitări: dela episcopul Vasile al Gherlei, Gheorghe Pop de Băsești, fam. Borgovan din Severin, prot. Teodor Bohățel, Dr. G. Pop — Zălau, primarul: Lukátsffy Eug. — Șimleu, Gavril Meseșan, paroh — Chieșd. Virgil Pop — Lugoj, Nagy Carol, inspect. reg. — Zălau, prot. Vasile Pop — Sân-Georgiul de Meseș, Dr. V. Pop și C. Oțiel — Bucium, prot. Coroian etc.

După banchet — la 4 ore se servește inseratul.

Așa a decurs frumoasa zi iubilară.

* * *

Și cei tineri ne-am depărtat, ducând în suflet dorința să avem în fruntea noastră atari apostoli adevărați și conducători desinteresați și cu inima curată.

Dreptul de întrunire. Ministrul de interne ungar a emis zilele aceste ordinațiunea, prin care fixează drepturile și datorițele autorităților, privitoare la întrunirile publice. Ministrul statoroște, că întrunire publică se poate ține numai în acel caz, dacă autoritatea publică competentă o încuviințează și dacă cel puțin 4 cetățeni ungari, oameni de toată încrederea și de sine stătători, însinuă întrunirea în scris cu cel puțin 48 ore înainte. Aceștia trebuie să spună scopul și locul întrunirii. Întruniri împotriva legilor existente, a ordinii publice sau a constituției nu se pot ține. La caz, când căpitănatul orașului (protopretorele) nu încuviințează adunarea, cei interesați pot recura. Denegarea adunării se aduce la cunoștința celor interesați cu cel puțin 24 ore înainte de terminul fixat. Pentru ordinea publică e responsabil și comitetul convocator, în care cetățeni străini nu pot participa, și nici la întrunire fără încuviințarea autorității publice nu pot lua parte. Autoritatea publică trebuie să fie reprezentată la întrunire, unde supraveghează, ca ordinea publică să nu fie vătămată. Reuniunile, societățile cu statute aprobate nu sunt supuse acestei ordinațiuni.

De-ale noastre.

— Din prilejul instalării noului protopop al Beinșului. —

Protopopul Beinșului, R-smul *Coriolan Ardelean*, încă în primăvară fu numit canonic în capîtu Orădan. În urma acestei promovări scaunele foștilor canonici, *Moise Nesiu* și *Dr. Augustin Lauran*, nu mai sunt vacante, deși unul din aceste două scaune multă vreme are să fie gol.

Parohia și scaunul protopopesic al Beinșului în urma acestor schimbări au preocu-

pat în cea mai mare măsură luarea-aminte a Ilustrității Sale Preasfințitului episcop diecezan, care nu-i numai arhipăstorul ei în aceeaș vreme și patronul lumesc al acestei parohii.

Toți cari țin la rolul și prestigiul pe care trebuie să-l aibă protopopul Beinșului, simțiam că această numire nu poate să se facă numai așa la inspirație. De altă parte iar eram siguri, că toate combinațiile înainte mergătoare — cum se întâmplă — au să rămână ceea ce sunt, combinații. Luarea-aminte a Ilustrității-Sale mai întâi fu îndreptată asupra fostului protopop în părțile Dorogului, M. O. D. *Ioan Cosma*, azi paroh în Soncuș lângă Beinș pe care în ședința consistorială din 4 Iulie a. c. l-a și numit și constituit paroh și protopop al Beinșului.

D. Cosma în vederea multelor datorii sociale, școlare și bisericesti, ce-i revin din ziua în care ocupă acest post, deși cu frumoase pregătiri și experiențe pastorale, din motive de sănătate în urma anilor înaintați, s'a simțit necesitat să renunțe la aceasta prea grațioasă distincție. — Luându-se la cunoștință acest bărbătesc gest al D. Cosma prin care a spus că în chestii ce privesc Biserica, nevoile, lipsele și interesele aceleia, ambiții de ordin pur personal n'au ce căta, Ilustritatea Sa a numit paroh și protopop al Beinșului pe d. Dr. *Valer Hetco*, până aci ceremonier și capelan la biserica sf. episcopii din Oradea-mare.

Și așa acest an școlar ne-a adus surprinderi și plăcute și înduioștoare. Au făcut bună impresie instalarea noului protopop, — omul și cuvintele limpezi și binepotrivite ce au resunat la acest prilej. Ne-a înduioșat cuvântul de bun-remas al fostului protopop, d. C. Ardelean, care după o scurtă păstorire, pleacă dela noi în mijlocul cărora ca profesor și în urmă ca protopop a petre-

cut anii cei mai scumpi, cei mai măndri ai tineretelor.

Două decenii, cât a stat la gimnaz, ne-a dat modelul adevăratului dascăl român. Nesfârșita bunătate, inima caldă și deschisă pentru miile de elevi, ce s'au părădat în vremea aceasta în fața catedrei de pe care propovăduia lumina și pacea și iubirea de oameni; de pe care radia atâta seninătate sufletească, atâta nămor dulce și voie bună; de unde era de ajuns o privire, o mică întrerupere, ca să înțelegem că unul altul a greșit, toate aceste podoaba sufletești au făcut din profesorul Ardelean *Baciu-Cori* al nostru al tuturor.

Ca protopop și păstorul sufletesc de mai târziu ne lasă amintirea unui părinte înțelegător al năcazurilor altora, cuprinzător și de o afabilitate neîntrecută.

Toate aceste trăsături ne prezintă pe omul ce și-a închinat toți pașii vieții unei munci, în care și-a găsit întreg acordul sufletesc devenind izvor de mângăere și pace pretutindenea pe unde a trecut.

Să duci și în noua demnitate aceste calități atât de scumpe în lumea de azi. Și Te rugăm *Baciu-Cori*, du-le pe toate, du omul întreg, așa cum vrea D-zeu să fie omul. Nu imita pe alții, cari în veșnicul lor rol de *amuseur-stückchen*, și în Oradea ci-că duc mai presus de toate inima...

Ce ar și putea duce mai puțin!

*

Revenind asupra actului instalării noului protopop cu satisfacție țin să constat tonul desghețat prin care oratorii au eșit din cadrele atât de obișnuite ale cuvântărilor de ocazie. Cu mai puține zăboviri pe la icoane din trecut, toată grija oamenilor a fost îndreptată asupra cărărilor din viitor fiind pe deplin încredințați că în scrisorile ce s'au citit din acest prilej, nu s'a pece-

FOIȚA.

Ideală.

Te-am visat, erai aproape
Cu surisu-ți argințiu
Te-am pierdut, apoi, în noapte
Unde-ai dispărut, nu știu.

Dar de-atunci, blândă minune
Imi apari mereu în vis
Ai vre-o asemănare 'n lume,
Ori tu vii din paradis?!

Căci zădarnic întind mâna
Ca la pieptu-mi să te strâng:
Tu dispari, dulce-arătare,
Ca și paserea din crâng.

Unde-ți este a ta căsuță
Unde-ți țegi tu visele,
Unde mergi, în care lume,
Când dispari ca clipele?

Ori tu ești numai părere,
Eu un biet vizionar
Și inima mea bolnavă
Tu o umpli de amar....

Nicu Fluor.

Producțiunea teatrală a „Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blaj“.

De un lung șir de ani, această Reuniune pusă sub conducerea damelor noastre, amăsurat chemării ce o are în sinul societății românești din loc, nu crută nici o osteneală, nici o jertfă, când e vorba de ajungerea scopului nobil ce-l urmărește, de a-și crea noi izvoare de venit, ca la timpul său să poată întinde mână de ajutor aceluia, cari sunt lipsiți și merită să fie ajutați, de cari noi românii avem mulți.

Condusă de acest principiu altruist, Reuniunea cu concursul binevoitor al tinerimii de aici, care — onoare ei — fiind conștie de datorițele, ce le are față de neamul, din care a răsărit, a luat cu drag asuprași angajamentul de a concurge din toate puterile la realizarea scopurilor urmările de Reuniune, aranjează producțiuni teatrale, cari pe lângă ridicarea nivelului moral și cultural, aduc și un frumos venit material, cu care Reuniunea își poate împlini misiunea ei caritativă.

O astfel de producțiune a avut loc Sâmbăta trecută în 4 crt. la orele 8 seara în sala de gimnastică a liceului din Blaj.

Vasta sală de gimnastică după multă alergare și muncă neobosită, făcută mai cu seamă de dna cassieră a Reuniunii *Livia C.*

Domșa și de dl secretar *Mihail Șerban*, a fost aranjată foarte frumos. În fund cu imponenta și măreața bină de pe vremea jubileului Asociațiunii, ea pare că și acum vrea să ne spună de succesele strălucite ale Artei românești, cari au stors aplausul și admirarea elitei noastre de pretutindeni.

Deși producțiunea era anunțată pe orele 8 seara, deja de pe la ora 7 se putea vedea o mișcare neobișnuită în jurul bătrânelor ziduri, martore ale atâtor manifestațiuni culturale-naționale.

Era publicul nostru dornic de a vedea și auzi pe tinerii și entuziaștii noștri diletanți, a căror prestațiuni adevărat artistice, le-am mai admirat și cu altă ocaziune.

Ca la un semn dat, prind a se auzi glasuri sfioase și arginții. Sunt elevii din clasele superioare ale gimnaziului nostru și elevii preparandiali a căror vioiciune se înfrăția așa de bine cu gravitatea și seriozitatea înaintașilor lor, a tinerilor noștri leviți.

Nici publicul blăjan n'a stat pe loc, ci în măndre cete de domi, dame și domnișoare sprintene și elegante își făceau apariția în interiorul templului cultural al Thaliei române.

Spațioasa sală de gimnastică acum huia de mulțimea publicului adunat, iar acordurile dulci ale frumoaselor noastre cântări trase de taraful de lăutari de alături, îți purtau fantazia undeva departe, departe...

tluit atât o promovare după ani cât mai pe sus de toate un nou program de muncă. Program ce a pus un mare semn al întrebării în calea celui ce încercat de ani, n'a încercat să vină și a abătut de multe-ori gândurile celui ce pleacă.

E vechiu și nou post și greu acest program ca ori și ce lecure când boala deja prinde a face progrese vizibile.

Biserica noastră gr.-cat. din Beiuș — pornită în făgădele chemării pe care trebuie să o aibă în viața culturală a acestui oraș, cu mare și frumoasă zestre; Biserica noastră din care cucernicii ctitori *Ignație Darabant* și *Samuil Vulcan* au făcut a doua catedrală a eparhiei de Dumnezeu păzite a Orăzii-mari, astăzi, în scurgerea unui veac și mai bine, a ajuns un factor ce nu mai face, sau abia face, sau nu face așa cum ar trebui și ar putea să facă. Socot că vorbesc destul de neted.

Noul protopop — în urma muncii de până-acum — are toate atribuțiile unui bărbat ce făgăduiește. Teren are. Sunt la mijloc o sumedenie de chestii, cari toate așteaptă deslegarea ce nu mai poate întârzia.

Amintesc vre-o câteva cari vin pe planul cel dintâi.

Se impune mai întâi și mai întâi prin vechimea ei mult descântata aranjarea averilor bisericesti. Biserica gr.-cat din Beiuș, azi ar trebui să fie una din cele mai bogate biserici românești din părțile ungurene. Și azi e feudatară stăpânind o parte bună a orașului cunoscută sub numirea Pătăreasca. aproape treizeci de intravilane în valoare minimală de 70—80 de mii de cor. de zăci și zăci de ani sunt averea numărui. Și astăzi biserica noastră, — mai dispunând încă și de alte moșii dacă are trebuință de vre-o două prapori, e necesită să colecteze.

S'ar zice, doar nu dai bucuros? —

Respicat răspunzând... nu! — Dau — mă rog — bucuros și cu inimă bună pentru biserica din Pocola, pentru biserica din Negru, pentru biserica din Băița, pentru biserica din Delani — de cumva azi-măne nu va fi târziu — pe semne noi tot mai avem ce perde, — pentru biserica din Ivăniș, dar tot atunci nu pot da cu aceeași inimă pentru biserica din Beiuș care cu întinse moșii, cu case în fruntea orașului (școala cea veche) azi ar trebui, ca nu dânsa să lupte cu lipsuri, ci să fie sprijinitoarea tuturor școlilor și a bisericuțelor din jur, — unde cauza sf. Uniri de o sută de ani n'a făcut un paș. Despre această cauză însă de altădată.

(Va urma)

Din dieceza Orăzii.

Misiuni sacre populare pe Valea Bărcăului.

În zilele de 19, 20 și 21 Sept. am fost părtașii unui praznic sfânt și înălțător de suflete, ne mai văzut și ne mai pomenit în aceste părți...

Durere, s. misiunile populare în dieceza Orăzii-Mari sunt până aci un lucru necunoscut și nepracticat... eu toate că poporul din aceste părți expus tuturor curentelor vrăjmașe bisericii și credinții, a fost lipsit până aci de darul sfințelor misiunii!...

Adm. protopop. al Bărcăului, Romul Buzilla, — abia de un an în fruntea tractului — cunoscând ranele districtului său, mistuit de dorul mântuirii sufletelor, declară misiunile sacre de introduse pentru district, și cu sufletul lui mare și cu o energie uimitoare surprinde preoțimea și poporul credincios cu un așa strălucit și mântuitor praznic, ca și care nu poporul, dar nici chiar preoțimea nu văzuse!...

Ca p. I. al programului era anunțat „Jurământul“ piesă într'un act de Zaharie Bărsan. Pieza aceasta nu a fost întru toate potrivită pentru publicul nostru. Diletanții și-au achitat însă rolurile lor bine.

Rolul principal în această piesă l'a avut dl *Nicolae Negruțiu*. Pe dl *Negruțiu* l'am mai văzut interpretând role în piese teatrale, dar de astădată prin jocul său natural ne-a captivat cu desăvârșire.

Infățișarea-i serioasă, contractarea mușchilor feței, dicțiunea clară și temperamentul bărbătesc a făcut o impresie puternică asupra publicului, care cu răsuflarea oprită urmărirea dezvoltarea acțiunii succesă cu desăvârșire.

Nu mai puțin dificil a fost rolul dșoarei *Vally Pop* care deasemenea și-a achitat bine rolul. Emoțiunea de care a trebuit să fie cuprinsă dșoara *Vally* și jocul său neforțat și natural a făcut-o plăcută, iar vocea-i înecată de suspine, cădea ca o bombă asupra privitorilor captivați cu totul de jocul dșoarei *Vally*.

Dl *Traian Denghel* e artist născut. În rolul său de corector conștient, și fidel până la moarte față de stăpânul său directorul, dl *Denghel* ni-a dat tot ce numai poate da un om plin de recunoștință față de binevoitorul său.

A fost o fericită idee, că acest rol însemnat a fost împărțit dlui *Denghel*. Rutina d-sale desăvârșită în predare, se mani-

Cu concursul cuvioșiei sale P. Leon Manu, egumenul s. mănăstiri a Prislopului s'au ținut cele dintâi misiuni sacre în parohia Sărsig. Poporul credincios, neobișnuit cu atari lucruri, se adună rând pe rând chiar și din comunele învecinate — și ascultă cu ochii înlăcrimați cuvintele părintelui călugăr rostite cu atâta foc și putere convingătoare...

Cuvântările sfinte se continuă Sâmbătă, și d. m. se încep mărturisirile.

Ne deșteptăm în fine cu zorile zilei a treia, carea era totodată sărbătoarea Nașterii Preacuratei Vergure.

În turlele bisericilor din district acum de cu noapte sunau clopotele, chemând cu glasul lor de metal creștinii la pelegrinaj — la locul sfințelor misiuni.

Glasul clopotelor cu o vibrație sfântă pătrundea în depărtări, inima îți palpita, sufletul se ridica dela acest pământ la cer.

Iar când apar procesiunile multe și frumoase, rând de rând, cu preot cu crucea în fruntea purtând oastea creștină trofeele biruinței... eram fascinat cum nu pot spune!

Cântările sfinte și însuflețite ce ieșiau din mii de piepturi, par' că mă treziră din emoția, ce mă stăpânea, ca să văd cu ochii mei trupești aceea, ce trecu toată închiuirea minții și a sufletului meu.

Apare de odată și figura părintelui adm. protopop. în fruntea turmei sale... ajunge înaintea bisericii unde numai poate intra — era ticsită — își rotește privirea peste marea creștinilor... își ridică privirea la cer și cadem cu toții în genuchi... ochii lui blânzi se umplu de lacrimi... nu se aude decât suspin și oftat.

Oare carea va fi taina acestora lacrimi a părintelui protopop, a preotului după inima lui Hristos...?

Pare că și cerul prăsnuia...; norii de

nu se poate, atât în prezentarea din afară cât și în naivitatea naturală și în duriția dicțiunii cu un accent totuș plăcut și atrăgător.

Succesul piesei peste tot a fost încântător, iar actorii furtunos aplaudați și de două-ori chemați la rampă.

Insuflețirea și plăcerea publicului s'a putut vedea și din faptul, că după puțină pauză în care nici actorii nu au avut timp fizic de ași schimba scenăria, s'a pornit aclamările cerând nerăbdător desfășurarea punctului II din program „Dela nord la sud“.

După desfășurarea scenelor dramatice din piesa primă, aceasta comedie prelucrată tot de Z. Bărsan ni-s'a părut ca un răsărit de soare după o noapte întunecoasă.

Umerul sănătos, aci vesel aci trist al dlui *Denghel* în rolul lui *Valeriu* cel îndrăgostit, s'a manifestat în toată puterea cuvântului, stărnind în public valuri de râs și voie bună, iar dșoara *Miluz Pop* conștie de frumuseța și dragălașenia ei, și-a redat rolul așa de natural încât se părea, că e imposibil de a se preface ori de a forța ceva, încât prin jocul său scenic așezat și calm a cucerit nu numai inima lui *Valeriu* ci ne-a câștigat admirația și simpatia noastră a tuturor, plăcând mai ales momentul când dl *Negruțiu* în rolul lui *Filip*, ca părinte îngrijat de fericirea ficei sale *Paulina*, își dă binecuvântarea la căsnicia lor.

carii era acoperit dispar, și soarele își revarsă razele peste noroadele adunate.

Se începe utrenia — 10 preoți mărturisesc — la sfârșitul căreia p. egumen rostește predica în liber de pe un amvon improvizat.

Urmează apoi s. Liturghie în biserică și la un altar ridicat anume înaintea bisericii.

Era înălțător să vezi cum creștinii cari ascultau s. Liturghie (cam 2000) sub cerul liber ingenunchiați, cântau cu o însuflețire sfântă și de nedescris...

Cu adevărat, a fost o manifestare măreață a credinții! După împărțirea cu sf. Cuminecătura, părintele călugăr își rostește predica despre ființa de față alui Hristos în preasfânta cuminecătură, carea stoarce lacrimi.

Fericirea și însuflețirea creștinilor ajunge în sfânt estaz când la sfârșitul s. Liturghiei, — vedeau apropiindu-se bolnavi aduși în cară, să eeară și să aple și ei la dulcele Isus doctorele milostiv, vindecarea boalelor și a suferințelor trupești.

La orele 3 d. m. se începu vecernia, apoi s'a făcut procesiune la cimiter, unde s'a sîntit crucea comemorativă s'a cetit rugăciunile de deslegare pentru morți și la urmă P. călugăr își rostește predica despre împărțirea sîntilor. Văzând aci un popor de 3000 suflete la poală și în umbra crucii lui Hristos cu sete ascultând cuvântul lui Dumnezeu, am îmbrățișat crucea Mântuitorului și sărutându-o pe ea am suspinat zicând: Dă Doamne poporului Tău preoți după inima lui Hristos, și pune Doamne în fruntea lor preoți-protopopi după inima Ta dornici de mântuirea sufletelor!

Inapoiți la s. biserică s'a cetit rugăciunea de mulțămintă împărțindu-se poporul credincios în indulgențe plenare și în binecuvântarea arhierescă, când apoi urcând amvonul părintele protopop și mulțămind misionarului pentru zelul sfânt și apostolic cu carele a vestit cuvântul lui Dumnezeu, roagă și îndeamnă poporul, — să ude și să îngrijească sămânța cerească, ca să aducă roduri vrednice de viața vecinică.

Sfinte misiuni! vină împărăția voastră și în dieceza Orăzii-mari!

Frater mic.

Dșoara Genica Pop în rolul Iozefinei s'a dovedit de bună diletantă, stându-i așa de bine șfiala și curajul cu care deși așa de tinere, s'a prezentat în fața unui public numărös.

La lăsarea cortinei uralele publicului nu mai încetau, fiind răsplătiți cu ovații călduroase și îndelungate.

Așa s'a sfârșit această producție, în care am admirat munca cinstită și binefăcătoare a diletanților noștri iubiți, cari prin talentul lor artistic ne-au procurat o seară plăcută și plină de amintiri.

Pe lângă succesul moral, a fost frumos și succesul material realizându-se cu acest prilej un venit curat de 200 coroane.

v. m.

Pentru fondul Cultural arhidiecezan.

În favorul acestui fond s'au făcut în ultimul timp următoarele oferte:

Greg. Șimon, propr. Pănade	200.—
Teod. Panazan, învăț. Sâncel	100.—
Ariton Păculea, preot, Slimnic	200.—
Enea Ramonșan preot, Muerău	200.—
Mihai Știrbu, Muerău	40.—
Chirilă Miron, Berchiș	200.—
Ludovic Andrei, Totoiu	100.—
George Comănar, Făgăraș	100.—
Nic. Szilágyi, Făgăraș	200.—
Teod. Socaciu, Șermașul-mare	200.—
Traian Achim, Măgina	300.—
Lucian Barbu, Cricău	400.—
Ilie Surdu, Tătărlău	200.—
Ioan Stănilă, Apold	200.—
Const. Rusu, Posmuș	100.—
Axente Stupinean, Uilac	2.—
Haralamb Ungur, Tohan	20.—
Elena Comanescu, Cluj	200.—
Ioan Corbu, Bistrița	20.—

Reviste.

Conflictul turco-grec. Conflictul iscat între Turcia și Grecia se pare, că s'a mai potolit în zilele din urmă. Turcii aplanându-și diferendul cu Bulgariei au crezut de sosit timpul de a vorbi mai respicat și cu Grecii și au pretins imediata evacuare a insulelor Chios și Mitilene, amenințând cu ocuparea porturilor Dedeagaci, Cavalla și Salonic. Presa bulgară inteția asemenea conflictul afirmând existența unei convenții militare între ei și Turci. În baza acestei convenții Bulgarii vor da însemnate ajutoare oștirilor turcești, cari reocupând porturile Dedeagaci, Cavalla și Salonic, pe acest din urmă îl cedează Bulgarilor, ca aceia să abzică de bună voie de portul Dedeagaci și se recunoască posesiunea turcească a Cavallei. Aliații se bizuiau în împrejurarea, că Sârbia fiind ocupată în războiul albanez, nu va putea da ajutorul convenit Greciei, iar împotriva României va mobiliza întreaga sa armată. Invingerile grabnice sârbești asupra Albanezilor așa se vede, că a silit pe acești doi aliați ca se revină la alte sentimente, căci telegramele mai noi au știri pașnice privitoare la un eventual războiu turco-grec.

Distrușterea Bulgariei. Ziarele din Serbia se ocupă cu chestia distrușterii statului bulgar. Se provoacă la evenimentele mai noi la atitudinea neastâmpărată a acestui stat, care

amenință pacea europeană și spun, că în cercurile mai înalte diplomatice se ocupă oamenii cu ideea, că la un caz de nou războiu balcanic, statul acesta să fie împărțit între România, Grecia, și Serbia. În cazul acesta România ar ocupa teritoriul până la Balcani. Se spune, că în Sofia sunt de asemenea informați oamenii asupra planurilor, cari se urmăresc în direcția aceasta și asta e cauza, că în timpul mai nou se fac atâtea declarații pașnice din partea cercurilor guvernamentale bulgarești.

Războiul sârbo-albanez. Albanezii cari la început au avut unele succese însemnate strategice și au amenințat chiar și Monastirul, după-ce au ocupat Ipekul, Dibra și Prizrend sunt acum nevoiți să se retragă pe întregă linia. S'a dovedit, că în fața trupelor regulate sârbești, cetele albanezilor oricât ar fi de eroice și ori cât ar fi de echipate cu armele cele mai moderne sunt incapabile să susțină lupta. Cetele albanezilor au fost amar bătute la Prizrend, luate la goană și împrăștiate. Oștirile sârbești au restabilit ordinea pretutindenea și înaintează spre punctele mai însemnate strategice pe cari le vor ținea ocupate până la introducerea principelui albanez care va fi în zilele acestea.

Principele de Wied viitorul domnitor al Albaniei. În cercurile diplomatice se afirmă cu siguranță că principele de Wied e designat de viitor domnitor al Albaniei. Curțile din Viena și Italia au căzut deja de acord în chestia aceasta și astfel nici un impediment nu mai subversează ca principele se fie introdus în zilele proxime. Principele e înrudit de aproape cu casa Domnitoare a României.

Diverse.

Cătră On. Cetitori. După-ce suntem deja cătră sfârșitul anului, și unii dintre On. abonenți nu ni-au trimis până acum încă nici un crucer, nici din restanța anilor trecuți și nici din abonamentul anului curent, — venim a-i rugă cu tot respectul, să binevoiască a-și aduce aminte de noi și să ne trimită o parte din prețul abonamentului. Vedem și noi că anii acestia au fost slabi și criză financiară pretotindenea, dar pentru noi au fost într'adevăr cei mai răi. Însă datorința trebuie să ni-o facem cu toții.

Administrația.

Deschiderea Seminarului teologic din Lugoj. În anul trecut am adus scurta informație, că Joi la 11 ore a. m. s'a deschis noul seminar teologic al diecezei române gr.-cat. din Lugoj.

Întreprinzătorul nu terminase încă capela, sala festivă și treptele principale, va să zică tocmai acele localități, cari ar fi trebuit să servească la deschiderea solemnă. Astfel s'a improvisat un altar în sala de recreație și săvârșind P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu sfințirea apei, s'au sfințit toate salele folosite de profesori și elevi.

După sfințire, în prezența Venerabilului Capitlu, a membrilor consistoriali, a profesorilor și a clericilor, a ținut P. S. Sa cuvântarea de deschidere și s'a citit regulamentul intern.

Superioritatea a voit să facă o festivitate mai mare, dar împrejurările au silit-o să-și manifesteze și aci modestia clericală.

Corpul profesoral al noului seminar s'a constituit prin actul de numire al P. S. Sale în modul următor:

Rev. d-n dr. Iacob Radu, vicar general și rector seminarial, profesor al istoriei bisericești și al dreptului canonic.

M. On. d-n Victor Poruțiu, notar consistorial și director al cancelariei diecezan, vicerektor seminarial.

M. On. d-n dr. Iuliu Hossu, secretar episcopesc, profesor al științelor biblice.

On. d-n Atanasie Roșca, adm. parohial în Mintia, profesor al filozofiei morale și pastorale și spiritual.

Cl. d-n dr. Victor Birlea, prefect în conviciul diecezan, profesor al filozofiei și teologiei dogmatice și prefect de studii.

On. d-n Romul Crișan, arhivar diecezan și protocolist, profesor al administrației bisericesti.

Noul ministru austro-ungar la București. Din Viena s'a anunțat, ca fostul ministru austro-ungar la București principele Fürstenberg a fost numit ambasador la Madrid și că d. Ugron ministrul Austroungariei la Belgrad, ar fi fost numit în aceasta calitate la București.

Propagandă sportivă românească. Membrii societății academice „Petru Maior“ din Budapesta cu începutul anului al 52 de activitate, s'a adresează prin un apel călduros către toți colegii lor: iriști, mediciști, tehnici, filozofiști, comerciaști, preparandiști, academiști și seminariști, ca toți împreună să-și dea concursul la propaganda pentru înfăptuirea vieții sportive române.

Pe lângă tendințele culturale-naționale tinerimea noastră universitară își va face antrenările recerute pentru toate secțiile sportului (box, luptă, scrimă, ping-pong, gimnastică, etc). Pentru realizarea acestor tendințe nobile, vor fi aganjate toate capacitățile noastre sportive, cari prin broșuri instructive vor da îndrumările de lipsă în limba românească. Ca societatea să-și poată împlini acest ideal înalt, comitetul pentru propaganda sportivă continuă: „Societatea „Petru Maior“ dispune de o bibliotecă de câteva mii de volume, are acum toate ziarele și revistele românești jocurile de șah și domino. Va avea posibilitatea de aci înainte a câștiga membrilor săi bilete reduse la unele teatre și cinematografe. Vom avea reprezentații speciale cu filme românești,

totasemenea societatea va aranja concerte, serate, conveniri și excursii.

Pentru muncitorimea română de câteva mii, care a luat toiagul pribegiei din țara sărăcită și a venit în aceasta capitală — nouă Palestină, vom putea avea un „Despărțământ al Asociațiunii“ și o filială a „Soc. p. fond de teatru“, cu câte-o bibliotecă și un program binechibzuit. Pentru noi va rezulta folosul, că împreună cu dâșii vom întrezări acele necesități multiple, cari ne așteaptă în cariera noastră publică de mai apoi, — iar pentru dâșii, vom face baremi atât, că li vom scăpa din vârtejul, care înghite fără cruțare orice individ lăsat singur și baremi o parte a muncitorimei o vom trezi din ametelele socializmului cosmopolit, la o viață genuină românească.

Nu se poate deci contesta, că petrumaioriștii au cea mai frumoasă situațiune de a fi de o activitate rodnică pe seama întregului neam. Cât se va putea realiza din aceste idei, depinde dela energia rezolută a Voastră a tuturor. Las' că modernismul de azi scrutător în perpetuitate, va scoate la iveală alte și alte idei, alte și alte probleme demne de idealele noastre mărețe.

Toți câți simțiți în pieptul vostru emoțiile acelorăși idei; toți câți voiți să fiți părtași de gloria, care urmează acestor frământări; toți câți doriți să priviți la acel măreț revărsat de zori, pe care iarăși voi Pați provocat. Înșiruiți-vă sub stindardul desfăcut... sprijiniți-vă societatea și mișcările ei.

Iuriști! Mediciști! Tehnici! Filozofiști! Comerciaști! Preparandiști! Academiști! Seminariști!

Dați-vă posibilitatea să vă strângeți călduros mâinile ca apostolii aceluiași ideal.

Mult grăitoare sunt vremile, prin cari trecem. Fiți demni de ele“.

Logodnă. Dr. Demetriu Albu, medic în orașul Cleveland din America, june gr.-cat. născ. în Ardeal în comuna Pusta-Sân-Mihail și Aurelia Farkas, jună gr.-cat. din Bădăcin în comit. Sălăgiului cu locuința în Cojocna, logodiți.

Din superstițiile sârbilor. Un scriitor sârb povestește despre profețiile unui țaran sârb numit Mateiu. Prima profeție a făcut-o în anul 1868 timpul domniei principelui Mihail. Despre aceasta profeție se spune, că în 25 Maiu a aceluiași an Mateiu a început a striga pe stradele orașului Kuma unde tocmai se ținea târg, striga cu voce puternică: „Fraților! Fraților! Grăbiți spre ajutorul principelui vostru! Il omoară!... L-au asasinat!... Oh! grozavă nenorocire! Principele nostru Mihail moare... Principele nostru a murit...“

Venind jandarmii imediat l-au deținut. În zilele următoare a venit știrea din Belgrad, că chiar în momentul când Mateiu striga, pe principele Mihail l-au asasinat frații Radomanovici.

Atunci pe profet l-au transportat în Belgrad și acolo a spus următoarele: Urmașul lui Mihail va fi cauzatorul multor nefericiri, deși teritorul țării prin el va fi mărit. Și partea aceasta a profeției s'a împlinit. Principele Milan în 1878 a luat parte la pertractările congresului din Berlin. Sârbia a devenit stat independent și teritorul i-s'a mărit iar pe Milan l-au încoronat de rege.

Ca rege a domnit în mod despotic. Banii statului i-a risipit și a trebuit să abdică în favorul fiului său.

Și aceasta a spus-o Mateiu: „Milan va avea un fiu, care va muri de tinăr. Cu el se stinge lumina“.

E bine cunoscută tragedia regelui Alexandru, fiul lui Milan.

„Apoi va domni altă dinastie, dar nu veșnic. În interiorul țării va fi neliniște. Străinii vor voi a cuprinde Serbia. Infricoșate timpuri vor veni după acestea asupra Sârbilor. Cei rămași vii plângând vor sta lângă mormintele străbunilor și suspinând vor zice: Deschideți-Vă morminte și primiți-ne și pe noi cei vii. Atunci din o familie săracă se va naște un bărbat, care va elibera poporul și ne vom desvolta ca mare națiune“.

Petru I e fatalist, iar poporul lui superstițios.

Fără îndoială, că și azi sunt foarte mulți dintre Sârbi, cari cred în împlinirea acestor profeții, așa povestește scriitorul sârb a căruia carte de povești e intitulată: „Tragedia Serbiei“.

Di Take Ionescu la Atena. Sa anunțat din București, că ministrul de interne di Take Ionescu va pleca la 10 Octomvrie v. la Atena, fiind invitat de di Venizelos să viziteze capitala Greciei.

Aviz către învățătorii penzionați. Referitor la apelul publicat atât în „Unirea“, cât și în „Românul“ și „Gazeta Transilvaniei“, cu privire la înaintarea unui memoriu la Inaltul Ministru al Cultelor, pentru ameliorarea penziunilor, scrisul, pentru a informa pe cei ce au răspuns și au aderat la ideea memoriului, vin a da următorul raport:

Memoriul nostru a ajuns la destinație. În 2 l. c. cu ocaziunea vizitei ce s'a făcut din partea Dlui Ministru Jankovich, la institutele de învățământ din Blaj, prin intervenirea Dlui deputat Petru Mihályi, acel memoriu s'a predat Inaltului Ministru de către învățătorii penzionați: Bazil Veza, George Făgărășan, Maxim Blaga și scrisul, condus de Mag. Dn Nehéz János, inspector reg. al coteului A.-Inferioare.

Rezultatul primit verbal dela Excelenția Sa Di Ministru a fost următorul:

De oarece legea de penziune, care e în vigoare, nu se referă și la penziunile vechi, în timpul cel mai scurt se va modifica legea și atunci se va regula și penziunile cele vechi. Iar până la modificarea acelei legi, învățătorii penzionați după legea veche, constrânși de împrejurări, să se adreseze în particular, fiecare cu petiție la Inaltul guvern.

Acei învățători, cari au aderat deja la memoriul din chestiune, vor primi unul fiecare în scris îndrumările de lipsă, cum să-și pregătească suplicile, pentru a ajunge la acel ajutor, iar cei ce n'au răspuns la apelul nostru binevoiască a să adresa scrisul, pentru a căpăta acele îndrumări.

Veza, 6 Octomvrie 1913. u. p. Blaj— (Balázsfalva).

Alexandru Comșia,
Inv. penz.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

Dela Gherla—Romuli.

27—28 Iunie 1913.

Când a sosit ziua plecării, ziua de 27 Iunie 1913, fețele tuturor străluceau de bucurie văzând în mijloc pe acela, care avea să le procure o bucurie sufletească, de care n'au avut încă parte.

În scurta cale făcută cu trenul deja dela Gherla—Salva — abstrăgând de câteva momente de conversație cu Dr. Teoder Mihali, prezidentul deputaților naționaliști, — e primul, care cu inima lui deschisă, privire-i plină de bunătate, fața-i veseră, senină, vorbirea-i dulce ne face multă voie, ne procură multă mângâiere. Aceasta ne cădea cu atât mai bine, cu cât afară cerul era închis, posomorît, vărsând picuri, ce prevestiau lacrimile acelora, cărora hărăzit le-a fost de Pronia cerească să sufere anul acesta și lacrimi de durere să verse. Nu ne puteam aduce aminte, ca câmpurile, șesurile bogate, pe cari ploaia le arată verzi și frumoase au să fie acoperite în curând de nămol.

La Beclean, — un orașel în plină desvoltare, cu o poziție geografică foarte potrivită acestei desvoltări, încât e așezat chiar la punctul de întâlnire alor trei văi la o înălțime de 295 m., peste apa mării, ne-au întâmpinat Gregoriu Pușcariu v.-prot. Dr. Iulian Chitul, medic cercual, Pompeiu Făgărășianu, preot, dir. la »Minerva«, Paul Salvan, preot în Ciaba, Dr. Ioan Moldovan, avocat, Ioan Cârțu inv. penz. și Petru Chirtos inv. În Beclean elementul românesc e reprezentat mai ales de țărani binișor situați. Au o școală frumoasă, susțin învățător fără ajutor de stat. Sunt 3 bănci, »Minerva«, filiala »Bistrițana« și »Vatra«, destui inteligenți, cari sub o conducere înțeleaptă și în unire ar putea și ar trebui să facă mult pe teren social, național și bisericesc.

Dela Beclean, unde schimbăm trenul, înaintăm pe valea Someșului mare, ce isvorește din munții Rodnei și străbate frumosul ținut al falnicilor grăniceri. Lăsăm la stânga, peste Someș, frunțașă parohie Sesarm — la 272 m., — care ș'a predat școala confesională statului, iar preotul gr.-cat e președintele comitetului școlii de stat, apoi Chiuza cu biserică frumoasă de piatră fără școală, asemenea Piatra cu biserică frumoasă fără școală. Trecem prin Cociu, un sat mic răslețit cu biserică mică de lemn, pe lângă Mogoșmort, Vireag, lăsând la dreapta delurețe goale. La 12 ore ajungem în Nimigea ungurească, 300 m. peste apa mării, o colonie de săcui, cari știu însă toți românește și se spune, că trăiesc bine cu românii. Peste Someș Mocodul, țara »hurlupilor«, locul de baștina a dlui Ioan Ciocan, fost profesor-director la liceul din Năsăud, apoi profesor universitar și deputat dietal. Din Nimigea ne însoțește Gheorghe Vertic pretore în penz.

Înaintăm pe o vale cu cucuruz frumos, cârnim la stânga peste podul de peste Someș și mergem direct spre un deal, pe platoul căruia știam, că e așezat un sat mic grăniceresc cu numele *Mititei*, 341 m. peste suprafața mării, care pe inscripția dela stație se zice *Mittye*. La gară așteaptă vre-o 200 credincioși, — neimbrăcați

însă de sărbătoare pentru ploaie, în frunte cu administratorul interimal Octavian Mărcușiu. Între aclamările popoului o fetiță, — care de emoție uită să sărute bunului Arhiereu mâna până la strigătul celor din jur, — îi întinde un modest buchet de flori. Bunul Părinte îl primește cu multă amabilitate mulțumind, dar trebuie să mulțumească, căci trenul nu vrea bag' seama să întârzie. Cu iuțală se acată de tren și preotul Mărcușiu, cu care Arhiereul se întreține cu multă afabilitate interesându-se de starea credincioșilor. Poporul din Mititei pare poporul voinic din graniță, dar totuș ca și în port o tranziție dela așa numiții »fărani« = cei fără de graniță, grănicerii de pe valea de sus a Someșului poartă sumane negre și roșietice, pălărie lată, camasa lungă îndatinată.

Peste păraie, cari în timp de ploaie fac mari stricăciuni, — valea Idieciului și pe sub dealuri mărunte parcurgem calea pe o ploaie torențială până la:

Salva.

La gara împrejmuită de magazine de scânduri — aduse cu multă trudă de Românașii noștri dela fabrica jidovească din Fiad-Bánffytelep lângă Romuli — ne așteaptă inteligența din Năsăud. Între care am observat pe Alex. Haliță, vicar, Ioan Gheție, director de liceu, Emil Domide, Teodor Șimon, Dr. Alex. Cziplé, Emil Mărcușiu, Dr. Nicolae Drăgan, profesori. N. Pălăgies, notar. Din Maramurăș ieșise întru întâmpinare Emil Bran, preotul Drăgomireștilor și Mihail Hotea, preotul Seliștei benef. inf. O mulțime de popor, mai ales tineret — în frumoasele și curatele lor cămeși lungi, la guler, umăr și mâneci cu mărgelile cusute frumos în fel și fel de figuri — se înșiruiău pe lângă inteligenți. Portul acela frumos îi împrumută tineretului, popoului o ținută majestatică, impunătoare.

Arhiereul, — deși se vărsa o ploaie deasă — radios de bucurie, că se vede în mijlocul fiilor săi și în mijlocul unui popor așa de frumos și vrednic — e bineventat de notarul Feldrihan românește, cu multă pietate, — scurgându-i-se stropi de ploaie pe față și vestminte fără să miște până când alții de sub parapleie își întindeau capetele ca pușorii în cuib, ca să vadă pe bunul Părinte, — amintește de trecutul grăniței și de bucuria popoului de a-și vedea părintele în mijlocul său. Arhiereul răspunde exprimându-și sentimentele de dragoste deosebită față de fiii grăniceri.

Înfrunte cu vre-o 30 călăreți în portul pitoresc grănițeresc, cu perină pe șea înaintăm pe ploaie și tină. În sat la fiecare poartă eșiau câte 2—3 pentru a privi cortegiul urmându-l apoi. La podul mare, acoperit, peste Sălăuța, — care era înfrumusețat tot cu crengi și frunze verzi, iar în frunte cu inscripția »Bine ați venit« era ticsit de lume în haine de sărbătoare, iar în mijloc școlarii: băeți și fetițe în șir sub conducerea învățătoarei de stat Ecaterina Pop și a învățătorului conf. Teodor Zăgrean, formau cordon. Aici îl întâmpină dl Ioan Danielo împrejmuit de dl Pălăgies senior, Leon Scridon, profesor, Macedon Linul, învățător în Năsăud. Răspunzându-i Preasfinția Sa spune, că vine cu drag în ținutul acesta, ai cărui fii au luptat atâta pentru patrie și neam, unde *inima bate pentru neam mai tare ca în alte locuri.*

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

Lytton Bulwer.Ultimele zile ale oraşului Pompei.

— Roman. —

In româneşte de: **AUREL B. GAJIA.**

(Continuare).

(15)

Ione se învoi. Pornind alături de sclavă, merseră într'acolo. Drumul era foarte obositor. Ploaia se opri repede. Stânci uriaşe îi ameninţau, iar fulgerile sfâşiau mereu văzduhul nemărginit. La fiecare pas întâlneau bucăţi mari de lavă. Intunerecul negru fu strătăiat deodată de o lumină palidă, ce venia din depărtare. Priviau de unde vine, dar înzădar; razele fulgerului schinteitor absorbau cu totul lumina cea palidă.

Observară totuşi o peşteră în apropiere. În interiorul ei era o fantomă cu chip de om. Indatăce dispărea câte un fulger, lumina palidă îi ocupa locul.

Glaucus cu Ione ajunseră la peşteră după o cale obositoare.

În interiorul ei era foc, ce încălzia o căldare. Pe un stâlp de fier atârna un felinar primitiv. Pe pereţi atârnavă deosebite ierburi, ce erau puse, să se usce. Lângă foc se odihnea o vulpe şi privia cu ochi roşii la noii sosiţi. Apoi mormăi, încreţindu-şi blana. În mijlocul peşterii era o statuie cu mai multe capete: unul de câne, altul de cal şi al treilea de urs. Înaintea acesteia se afla scaunul cu trei picioare a Hecatei.

Oaspeţii veniţi nu s'au spăimântat întrucât de priveliştea cele-oferea peştera cât mai mult de stăpâna aceleia, care privia cu ochi împetriţi la cei veniţi. Era întocmai ca o fantomă.

— E moartă — zise Glaucus cu frică.

— Deunde, doar se mişcă — zise Ione.

— Eu cred mai bine, că e ceva spirit — şi se alipi şi mai tare de mirele ei.

— Veniţi repede să mergem de aici, doar aceasta e vrăjitoarea Vezuvului — zise sclava.

— Cine sunteţi ce şi căutaţi aici? — îi întrebă un glas ca de moarte.

— Am venit din oraş şi ne-a apucat furtuna — răspunse Glaucus. Lumina ne-a adus aici, permite-ne să ne încălzim puţin.

Intr'aceea vulpea s'a ridicat şi se apropie de noii veniţi, şi se rânjia arătându-şi dinţii cei albi.

— Să taci numai decât, tu sclavă — zise vrăjitoarea.

Animalul a tăcut îndată, şi-a acoperit capul cu coada şi privia cu ochii ei roşii la nouveniţi.

— Dacă doriţi, încălziţi-vă — zise bătrâna lui Glaucus şi însoţitorilor lui, — deşi nu primesc bucuros pe nime afară de broaşte, şerpi, buhe şi vulpi. De voi încă nu mă bucur, dar cu toate acestea apropiaţi-vă numai şi vă încălziţi la foc.

Vrăjitoarea vorbea o limbă ce semăna cu limba latină barbară şi cu dialectul vechiu al aceleia. Nu s'a mişcat de loc, ci se uita numai cum Glaucus desbracă pe Ione şi cum o roagă să se așeze pe trunchiul de lemn, unicul scaun în peşteră şi cum s'a apropiat de foc să sufle, ca să nu se stingă jarul. S'a desbrăcat şi sclava şi s'a așezat de ceea parte a focului.

— Mi teamă, că te conturbăm — zise Ione cu vocea ei de argint.

— Vrăjitoarea n'a răspuns nimic. Era ca acela, care s'a sculat, pentru un moment din morţi, ca să adoarmă iarăş.

— Spuneţi-mi zise după o pauză mai lungă — sunteţi fraţi?

— Nu, — răspunse Glaucus. Mire şi mireasă.

Vrăjitoarea începu să râdă. Oaspeţii se speriară.

— De mult eşti pe aici? — o întrebă Glaucus.

— De mulţişor zău!

— Tristă locuinţă! — adause Ione.

— Tristă — fu răspunsul. De desuptul nostru e iadul. Vă spun un secret: În interiorul pământului pentru voi se pregăteşte ceva.

— Nu se cade să ne spui așa ceva, dacă ne-ai găzduit — zise Glaucus, mai bucuros răbd ploaia acolo afară, decât să mai aud lucruri de acestea.

— Bine faci. Acest loc e numai pentru cei nenorociţi.

— Pentru ce numai pentru ei?

— Sunt vrăjitoarea muntelui. Am misiune să mângâi pe cei desperaţi, să promit bogăţii celor sgârşiţi şi pentru cei răzbnători se pregătesc beuturi veninoase; pe cei buni şi fericiţi îi blastăm. Nu mă mai conturbaţi — zise bătrâna.

Apoi a tăcut, şi încercarea lui Glaucus de-a o face să vorbească a rămas zădarnică.

A rămas ca o statuie, ce nu aude şi nu vede.

Norocul a fost, că furtuna a ţinut puţin, ploaia a încetat, iar luna palidă se ivi şi ea de după nori.

Când Glaucus mai privi odată la vrăjitoare observă ridicându-se de lângă dânsa un şarpe uriaş a cărui ochi străluciau în lumina slabă a peşterii. Se părea, că voieşte să se arunce asupra Ionei. Glaucus luă repede o bucată de lemn ce ardea, şerpele nu s'a înfricat ci s'a apropiat de el ridicându-se la înălţimea umărului lui.

— Bătrână! demândă animalului, altcum îndată îl omor.

— Nu-i veninos! — zise bătrâna şi şarpele îndată atacă pe Glaucus. Tinărul se trase repede la o parte şi în vreme ce animalul infuriat se isbi la pământ tânărul îl lovi așa de tare în cap, încât acesta căzu îndată, aproape mort.

Bătrâna se întoarse furibundă la Glaucus. Era ca o adevărată Furie.

Îi zise cu voce domoală:

— V'am dat lăcaş şi refugiu şi voi mi răsplătiţi cu rău fapta mea. Poate mi-ai şi ueis cea mai plăcută fiinţă a mea, animalul dedicat zeilor. Pentru acest fapt te blastăm în numele Lunei şi alui Orcus. Dragostea să se usuce în sufletul tău, renumele tău să-ţi fie pătat, şi în ora morţii tale să-ţi aduci aminte ce ţi-a spus vrăjitoarea Vezuvului. Iar tu, — se întoarse spre Ione, dar Glaucus ridicându-şi dreapta o opri să continue cu blastăm.

— Taci vrăjitoare bătrână! Pe mine m'ai blastămat; mă încred în zei şi numai o vorbă rea fetei acesteia, îţi jur vei plăti-o cu moartea. Grijeşte-te!

— Nu o înfuria, se rugă Ione.

— Am terminat — zise vrăjitoarea infuriată. Blastemul te va ajunge de sigur!

Zicând acestea se așeză lângă animalul rănit şi îl ridică din cenuşă.

— Ah Glaucus, — zise Ione speriată — ce-am făcut? Să mergem de aici! Furtuna a încetat. Femea bună iartă-l, retrage-ţi blăstemul. Totul ce a făcut a provenit din simplul motiv c'a voit să se apere. Uită de mânia ta. Zicând acestea se plecă şi întinse vrăjitoarei o pungă de bani.

— Mergeţi! — blăstemul meu singur banii îl pot nimici.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.A apărut:**Elemente de igienă,**

referitoare la biofiziologia anatomică de **Dr. V. Hâncu**, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustraţiuni dă o iconă foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simţită, a fost apreciată şi întimpinată pe piaţa cărţilor într'un chip din seamă afară elogiilor.

Se află de vânzare la autor şi la *Librăria Seminarială din Blaj* (Balázsfalva). Preţul 1.50 + 10 fil. porto.

„**Administraţie bisericească**”. — Cartea aceasta e o colecţiune bogată de legi, ordinaţiuni, normative, adunate laolaltă în ordine sistematică, din actele sinoadelor provinciale şi a sinoadelor diecezane din toate patru diecezele noastre, din circularele ce servesc ca normative în toate patru diecezele aparţinătoare Provinciei noastre metropolitane, din legile pol. biser. scl. Cartea aceasta de mare folos Preasfinţitii noştri Arhieri au recomandat-o cu toată căldura Veneratului nostru Cler. *Circularul metropolitan* di 26 Martie 1912 Nr. 10230—1911 zice între altele: „Foarte puţine vor fi afacerile bisericesti şi şcolastice, referitor la cari nu dă in viaţă lipsă cartea aceasta, lucrată cu multă sirguinţă, fiind cu luare aminte la toate izvoarele, din cari pot să se cunoască felurii rami ai administraţiunii bisericesti din provincia noastră. De aceea o şi recomandăm Veneratului Cler arhidiecezan pe lângă observaţiunea, că ea se poate procura şi din banii bisericilor”. — *Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu* noul episcop al Gherlei zice: „De cartea aceasta în adevăr a fost lipsă, şi apariţiunea ei aievea împlineşte o lacună. Fără de acest op niei nu se poate închipui un oficiu parohial ori protopopesesc”. — *Ilustritatea Sa Dr. Dem. Radu* Episcopul Orăzii-mari a dispus ca cartea aceasta să se procure pentru toate oficiile parohiali din Dieceza Sa. — Ca cartea aceasta de mare folos, şi de un conţinut vast de XVI+763 pagini în 8°, mare, să o poată procura şi preoţii cu dotaţiune mai slabă, preţul unui exemplar legat în pânză s'a redus dela 12 cor. la opt (8) coroane + 76 fileri porto postal; iar al unui exemplar legat în piele

dela 15 coroane s'a redus la 11 cor. + 76 fileri porto postal. — Se poate procura dela autor: Ioan Geuț, protopop gr.-cat. in Oradea-mare—Nagyvárad, Sztaroveszky-utca nr. 6, precum și dela librăria seminarială arhidiecezană din Blaj.

Carte de economie pentru cl. V—VI a școlii primare de fete și aceeaș pentru cl. V—VI de băieți de Nicolae Pop.

Prețul unui exemplar 70 fileri.

Se poate procura la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj.

Se află de vânzare.

Portretul Excelenței Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială*.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1.50 fil.

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățământului în școlile primare din Arhidieceza gr.-cat. română.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*. Prețul 2 cor.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.

Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5.40 cor. Sunt indispensabile fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj* cu prețul 9.50 cor.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor 4⁵/₁₀ cm.

A apărut în editura C. Sfetea București *Secta patarenă în Balcani și în Dacia Traiană*, împreună cu istoria *Balcanului* până la ocuparea lui definitivă prin Osman; de Isidor Ieșan.

Volumul are o extensiune de 855 pag. are două harte și mai multe ilustrații. Costă 10 lei și se poate comanda și dela *Librăria Seminarială din Balázsfalva—Blaj*.

Tipicul serviciului arhieresc de Ștefan Roșian, profesor seminarial în Blaj. E o lucrare minuțioasă, care ca o contribuție la studiul ritului oriental merită o deosebită luare aminte. Se află de vânzare la librăria seminarială din Blaj și costă 1 cor.

Proprietar, editor: **van.**
Redactor: **Augustin Gruția.**

„Lemne de foc“

din fag tinăr, crepate și bine uscate, se află de vânzare cu prețul de 135 cor. vagonul, încărcat gata, la

lfj. Kiss Ernő

(56) 1—7

in Szováta.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

Strada Csnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
sfârșitul anului 1912	K. 5,456,645.67
Capitalul asigurate pe viață achitate	5,458,889.48
Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1912	foc „ 183,667,241.—
	viață „ 11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Perseane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul Institutului.

(19) 76—7

A APARUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sârbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților preste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile legate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.